

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

การเปิดเผยข้อมูลเป็นแนวคิดด้านบรรษัทภิบาล (Corporate Governance) หรือการกำกับดูแลกิจการอย่างหนึ่ง ซึ่งทางตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องในการส่งเสริมให้บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์มีระบบการกำกับดูแลกิจการที่ดีให้สามารถเทียบเคียงได้กับมาตรฐานสากล เพื่อประโยชน์โดยรวมต่อความสามารถในการแข่งขันและการเติบโตของตลาดทุนไทย ตลอดจนสนับสนุนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนของประเทศ โดยได้กำหนดหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียนปี 2549 ไว้ 5 ข้อ ดังต่อไปนี้ 1) ผู้ถือหุ้นควรที่จะได้รับสิทธิของผู้ถือหุ้นขั้นพื้นฐาน 2) ผู้ถือหุ้นทุกรายควรได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน 3) ผู้มีส่วนได้เสียทุกรายควรได้รับการดูแลจากบริษัทตามสิทธิที่มีตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง 4) คณะกรรมการควรมีความรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติงานที่ต่อผู้ถือหุ้นและเป็นอิสระจากฝ่ายจัดการ และ 5) คณะกรรมการควรดูแลให้บริษัทเปิดเผยข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบริษัทได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน ทันเวลา โปร่งใส มีความเท่าเทียมกันและน่าเชื่อถือ (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2550: ออนไลน์)

การเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใส นั้น เป็น 1 ใน 5 หลักการของการกำกับดูแลกิจการที่ดี โดยบริษัทควรดูแลให้มีการเปิดเผยข้อมูลที่สำคัญที่เกี่ยวข้องทั้งข้อมูลทางการเงินในรายงานทางการเงิน ซึ่งบริษัทต้องปฏิบัติตามหลักการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไปมีหลักเกณฑ์กำหนดไว้อย่างชัดเจน และการเปิดเผยข้อมูลที่มีใช้ข้อมูลทางการเงินต่างๆ ในรายงานประจำปี ขึ้นอยู่กับนโยบายต่างๆ ของผู้บริหารที่ให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลว่ามากเพียงใด

นโยบายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและสังคม เป็นเรื่องที่มีความสำคัญมากในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคธุรกิจในแต่ละอุตสาหกรรมต่างๆ มีการใช้ทรัพยากรสำหรับการดำเนินงานเป็นจำนวนมาก ซึ่งฝ่ายบริหารต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่อาจส่งผลกระทบต่อลูกค้า รวมทั้ง ผู้ที่เกี่ยวข้องอื่นๆ เช่น พนักงานที่อาจได้รับมลพิษจากการผลิตสินค้า หรือประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนบริเวณใกล้เคียง โรงงานอาจได้รับอันตรายจากมลภาวะต่าง ๆ ทั้งบนบก ในน้ำ และอากาศ ทั้งนี้ในต่างประเทศมีการออกกฎหมายและมาตรการต่าง ๆ ที่ภาคธุรกิจต้องปฏิบัติตาม เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการได้รับความเสียหายจากการถูกฟ้องร้อง การจ่ายเงินชดเชยค่าเสียหาย ค่ารักษาพยาบาล (ดวงมณี โกมารทัต, 2545) ซึ่งในประเทศไทยเองแม้ว่าจะมีกฎหมายสิ่งแวดล้อมที่กำหนดให้ธุรกิจ

อุตสาหกรรมต้องปฏิบัติตาม แต่กระนั้นการปฏิบัติในเรื่องของการบัญชียังไม่มีมีการประกาศใช้มาตรฐานการบัญชีสิ่งแวดล้อม มีแต่แนวทางสำหรับการปฏิบัติเท่านั้น ทั้งนี้หากนำข้อมูลทางการบัญชีสิ่งแวดล้อมเข้ามาร่วมใช้ จะสามารถแสดงผลการดำเนินงานและฐานะทางการเงินของกิจการได้อย่างแท้จริง ถูกต้อง ครบถ้วน (Gray, 1993) การเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวจะช่วยให้ภาพพจน์ของบริษัทดีขึ้นและยังสามารถสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้มีส่วนร่วมในกลุ่มต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยต่างๆพบว่า ในต่างประเทศ ได้มีการศึกษาถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะเจาะจง (Brammer และ Pavelin, 2006 Eng และ Mak, 2003) แต่ในประเทศไทยเองยังไม่พบว่ามีการศึกษาในเรื่องดังกล่าว ซึ่งการศึกษาในครั้งนี้ต้องการศึกษาถึง ปัจจัยที่มีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม และกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง เนื่องจากในกลุ่มอุตสาหกรรมดังกล่าวมีการนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้เป็นวัตถุดิบและพลังงานเป็นจำนวนมาก ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทั้งทางตรงและทางอ้อม (สถาบันสิ่งแวดล้อมอุตสาหกรรม, 2551: ออนไลน์) จึงมีความสนใจที่จะเลือกศึกษาในกลุ่มอุตสาหกรรมข้างต้น อีกทั้งผลจากการศึกษายังเป็นแนวทางแก่ผู้ใช้งบการเงินให้ได้ตระหนักถึงระดับความแตกต่างของข้อมูลที่เปิดเผยว่ามาจากปัจจัยใด และสามารถใช้อุปกรณ์ประกอบการตัดสินใจลงทุนได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม และกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม และกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
2. เป็นแนวทางที่เป็นประโยชน์แก่ผู้ใช้งบการเงินและนักลงทุนในการตัดสินใจลงทุนในบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม และกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
3. สามารถนำข้อมูลไปใช้เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจในการศึกษาต่อไป

นิยามศัพท์

ปัจจัยที่มีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม หมายถึง ปัจจัยที่อาจส่งผลกระทบต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลซึ่งประกอบไปด้วย ขนาดของกิจการ โครงสร้างการเป็นเจ้าของ โครงสร้างเงินทุน โครงสร้างกรรมการอิสระ ความสามารถในการทำกำไร ความสามารถในการก่อหนี้/ชำระหนี้ และประเภทสำนักงานสอบบัญชี

การบัญชีสิ่งแวดล้อมและสังคม หมายถึง การบัญชีที่แสดงสารสนเทศเกี่ยวกับผลกระทบของสิ่งแวดล้อมและผลการปฏิบัติงานด้านสิ่งแวดล้อมขององค์กรธุรกิจ เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการบริหารสิ่งแวดล้อมของธุรกิจและอุตสาหกรรมต่าง ๆ

บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย หมายถึง บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม และกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง